

Plus **Klapstoel**

Natuurkundige Diederik Jekel: 'Ik heb me de tv-wereld ingebluft'

Diederik Jekel (1984) is natuurkundige en journalist. Hij maakt wetenschapsprogramma's en schrijft filmscenario's. De laatste weken schuift hij bijna dagelijks aan bij *RTL Boulevard* als expert rond de coronacrisis.

Vera Spaans 2 mei 2020, 12:00

Diederik Jekel op de Klapstoel. BEELD HARMEN DE JONG

Bilthoven

“Een fijn, leuk dorp met geinige verschillen. Een rijk kakdorp in het noorden, wij hadden een twee-onder-een-kapwoning. Mijn moeder was fysioloog, mijn vader fysiotherapeut. De middelbare school vond ik erg leuk, ik ben er theater gaan spelen en heb er mijn beste vrienden ontmoet, maar op de basisschool had ik niet zo veel aansluiting. Ik gaf in groep zes een spreekbeurt over elektroden en isotopen – dat vond ik nou eenmaal heel leuk. Ik nam mezelf heel serieus, dat was ook niet zo handig. Als kinderen vroegen of ik mee ging voetballen, zei ik: dan heb ik dat balletje in dat netje geschopt en moet ik weer opnieuw beginnen, waarom zou ik? Als je dat soort vragen stelt op die leeftijd, werkt dat niet zo goed.”

“Ik keek heel veel televisie. Al die oude series, RTL4 in de hoogtijdagen. Zo heb ik geleerd hoe je televisie moet maken. Ik heb de tv-kennis van een vijftigjarige.”

Vastestoffysica

“In één zin? Het bestuderen van hoe de deeltjes bewegen waarvan alles om ons heen gemaakt is, de dans die de eigenschappen van alle materialen verklaart, waarom je door glas heen kunt kijken en door een tafel niet.”

“Ik begon met de scheikunde, en stapte over naar natuurkunde. Dat is heel intuïtief gegaan. Natuurkunde is meer nog een jongensstudie dan scheikunde, en dat is helaas maatschappelijk bepaald. Ken je de draw a scientist-test? Heel simpel: teken een wetenschapper. Het overgrote merendeel tekent dan een oude witte man met een baard. Het verdrietige is dat ook meisjes een oude witte man met een baard tekenen. Nog verdrietiger: ook kinderen met een andere huidskleur tekenen een witte man met een baard.

Die kinderen zullen niet snel denken: dit kan iets voor mij zijn.”

Nobelprijs

“Die van André Geim en Konstantin Novoselov, voor grafeen, in 2010. Mijn eerste keer op televisie. Een potlood bestaat uit grafiet, een stapel koolstofvelletjes. Als je zo’n laagje pakt en maakt het één atoom dik, krijg je een soort kippengaas van koolstofatomen, dat is grafeen. Het is Geim en Novoselov voor het eerst gelukt het te maken en te karakteriseren. Het is een bijzonder materiaal: én transparant, én supersterk én het kan elektriciteit geleiden, waardoor het enorm veel toepassingen kan hebben.”

“Toen die Nobelprijs bekend werd, appte ik iemand die ik nog kende van een stage bij televisie dat ik daar wel iets over kon vertellen. Toen belde *De Wereld Draait Door*. Maar ik had zitten bluffen, ik had nog geen verhaal, dus ik zei: ‘Ik ben eigenlijk nog te emotioneel van dat nieuws, kan ik je later terugbellen?’ Voor mij gaf dat tijd, en die redacteur wist: als je een dude vindt die geëmotioneerd raakt over wetenschap, is dat sowieso mooie televisie.”

“Ik studeerde in Twente en ben maar gewoon in de trein gaan zitten, want *DWDD* weet natuurlijk niet waar Enschede ligt. Tussen Apeldoorn en Amersfoort kreeg ik een telefoontje: je kunt nu deze kant op komen. Drie uur later zat ik het voor anderhalf miljoen mensen uit te leggen. Het mooie was: ik had een vacature ingevuld voor wetenschappelijk webredacteur. In de trein mailde ik: ‘Hai, ik ben een van de sollicitanten, mochten jullie een beter beeld van me willen krijgen, ik zit vanavond in *De Wereld Draait Door*.’ Zo heb ik me de televisiewereld ingebluft. Ik heb zoveel te danken aan mijn collega’s en aan mijn eerste eindredacteur, ik schreef ‘ik vond’ nog met dt.”

Corona

“Klote. Verschrikkelijk desastreus voor zo veel mensen. In het begin wisten mensen nog niet hoe ernstig het was: dat ze echt hun handen moesten wassen, dat dit geen griepje is dat alleen ouderen treft. Daarom ben ik ook gaan zeggen: ik loop met mijn diabetes ook risico. Niet dat ik te koop wil lopen met mijn eigen shit, maar om te laten zien dat ook een jonge, gezonde, witte, heteroseksuele man, die normaal gesproken dus nooit issues heeft, er last van kan krijgen. Dit gaat ons allemaal raken.”

“Ik dacht: ik ga nu zeggen wat de wetenschappers eigenlijk willen zeggen. Ik had een studiootje gebouwd voor het Jekel’s Climate Channel, op YouTube, en heb het omgebouwd tot coronakanaal. Ik kan iets nuttigs doen, mensen wat uitleggen. Maar normaal gesproken ben ik de wetenschapper die zegt: kijk, een nieuwe

planeet! Of: kijk, een nieuwe paardenbloem! En nu ben ik al zes, zeven weken dagelijks de brenger van kutnieuws.”

LBD

“De little black dress! Mijn toenmalige vriendin keek vaak TLC en ik ging na een tijdje meekijken naar Say yes to the dress. Daar kwam de little black dress langs. Die bleek ideaal om te combineren. Later zat ik bij De slimste mens, met twee mannen. De persoon het verst van mij werd gevraagd: wat is de LBD? Die had geen idee, en de volgende ook niet. Toen ging de camera naar mij, en ik zei: ‘De little black dress, de hoeksteen van de kledingkast van elke vrouw!’ Ik won die uitzending. Zo zie je maar. Er is geen informatie die geen waarde heeft.”

Vet gelukkig

“Heel leuk, met Patty Brard, maar ook een van de moeilijkste programma’s die ik heb gemaakt. Het ging ook over mij, ik moest mijn beslommeringen erin meenemen, dat vond ik lastig. Maar als je andere mensen vraagt om persoonlijk te zijn, moet je jezelf ook kwetsbaar opstellen.”

“De laatste maanden ben ik enorm afgevallen. Ik ben bezig met therapie, er waren wat onverwerkte dingen waardoor ik niet het gevoel had dat ik het waard was om voor te zorgen. Ik had geen kruiden in huis, kookte nauwelijks. Nu er wat op zijn plek is gevallen, vind ik het leuker en de moeite waard om elke dag te sporten en te koken. Ik ben nu 13, 14 kilo kwijt.”

Brilsmurf

“Ik ben de stem van Brilsmurf in een van de smurfenfilms, en die van de wetenschapsvogel in Angry Birds. Als ze wetenschappelijke tekenfilmfiguren zoeken, komen ze bij mij. Ik vind het heel leuk om accenten te doen. Brilsmurf moest vooral een beetje nasaal. Het is trouwens een heel geinige film, er zit weirde humor in. Dat Gargamel zegt: ‘Morgenochtend ga ik die smurfen vangen! Eh, niet voor half tien. Nou, kwart over tien. Aah, ik blijf nog even liggen.’ Dat soort heel menselijke dingen.”

Minister van O, C en W

“Dat zou ik wel willen worden ja! Ik denk mee over het onderwijs, ik maak theatervoorstellingen en ben voorzitter van de natuurkundigenvereniging. Ik sta met één been in de O, de C en de W van het ministerie, voor zover dat kan.

Ik ben lid van D66. Voor mijn gevoel wandelt het hele politieke spectrum naar rechts en blijf ik stilstaan, waardoor ik naar links opschuif. Ik geloof steeds minder in de maakbaarheid van geluk. Ik heb een akelige hoeveelheid mazzel gehad: ik ben in Nederland geboren, als witte, heteroseksuele man heb ik een voordeel, ik heb

ouders die als voorbeeld kunnen dienen en me ook af en toe een schop onder mijn hol hebben gegeven, en ik heb een goede aandachtsspanne, ik kan relativeren, 14 uur per dag werken.

Er zijn wel veertig knopjes die bij mijn geboorte al goed stonden. Ik werk wel hard en ben trots op wat ik bereik, maar het is ook wel bij de gratie gods of de gratie evoluties dat ik dat kan.

Dat is geen verdienste.”

Scheepsjongens van Bontekoe

“Mijn favoriete kinderboek. Een heel spannend reisverhaal: drie jongens op een schip naar Oost-Indië die allemaal enge dingen beleven. Ik heb het meermalen verslonden. Ongetwijfeld kan het helemaal niet meer, er zit vast veel gedateerde narigheid in, heel koloniaal.”

Dor hout

“Mensen die wat ouder zijn of een onderliggende kwaal hebben, zijn geen dor hout. Gezonde columnisten die met zulk dedain over de levens van anderen gaan praten, daar word ik heel erg boos van. Dat iemand als Jort Kelder zegt dat we met deze lockdown te dikke 80-plussers aan het redden zijn, is schofferend. Nog los van het feit dat het niet waar is. Als je de maatregelen loslaat, weet je niet wat er gaat gebeuren. Dan zullen waarschijnlijk vele duizenden niet zo oude mensen overlijden en ook kinderen op de ic belanden. Maar hij en andere columnisten moeten een pas op de plaats maken. Zij worden opeens geconfronteerd met hun sterfelijkheid, met het feit dat de maatschappij even niet meewerkt met het vervullen van hun dromen. Dat is iets waar chronisch zieken en mensen met onderliggend lijden in hun hoofd of lichaam al hun hele leven mee te maken hebben. Natuurlijk is dit een vrij land, maar verkondig je mening in godsnaam met wat meer respect.”

5G

“Een wetenschapper kan, filosofisch gezien, niet bewijzen dat iets veilig is. Je kunt niet bewijzen wat er niet is. Wetenschappers kunnen alleen vaststellen: er zijn zoveel masten en die hebben zoveel invloed op mensen. Maar als je dan vraagt: wat nou als er een mast bij komt, of als je kijkt naar de invloed op puppy's, of op kinderen met een schroef in hun hoofd? Tja, dan gaan we dat weer onderzoeken. Wetenschappers kunnen zeggen: wij vinden geen risico en we hebben heel goed gezocht, dus we gaan ervan uit dat het er niet is. Dat is wetenschapstaal voor: jongens, er is geen probleem.”

Minka Nijhuis

“Oorlogscorrespondent toch? Als journalist in een conflictgebied ben je altijd een speler. Wat jij schrijft, kan het conflict beïnvloeden. Met corona is dat hetzelfde. Als journalist ben je niet objectief, je kiest ervoor om bepaalde deskundigen aan het woord te laten. Het is goed te beseffen wat je rol is. Natuurlijk kan en moet journalistiek kritisch zijn, maar dat is iets anders dan ongefundeerd verdeeldheid zaaien. Wat we nu doen, werkt alleen als iedereen meedoet.”

Bekijk ze allemaal